

PRIJEVOD

PROTOKOL

o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima

Preambula

STRANKE OVOG PROTOKOLA,

UZIMAJUĆI U OBZIR da je 21. svibnja 2003. pedeset i šesta Svjetska zdravstvena skupština konsenzusom donijela Okvirnu konvenciju Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koja je stupila na snagu 27. veljače 2005.,

PREPOZNAJUĆI da je Okvirna konvencija Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom jedan od najbrže ratificiranih ugovora Ujedinjenih naroda i temeljni alat za postizanje ciljeva Svjetske zdravstvene organizacije,

PODSJEĆAJUĆI na preambulu Ustava Svjetske zdravstvene organizacije u kojoj stoji da je pravo na uživanje najviše moguće razine zdravlja temeljno pravo svakog čovjeka bez obzira na rasu, vjeroispovijed, politička uvjerenja, ekonomsko ili socijalno stanje,

ODLUČNE TAKOĐER dati prednost svojem pravu na zaštitu javnog zdravlja,

DUBOKO ZABRINUTE da se nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima doprinosi širenju duhanske epidemije, što je globalni problem s teškim posljedicama za javno zdravlje koji zahtijeva učinkovite, primjerene i sveobuhvatne domaće i međunarodne odgovore,

PREPOZNAJUĆI NADALJE da se nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima potkopavaju cjenovne i porezne mjere osmišljene radi jačanja nadzora nad duhanom te time povećava dostupnost i pristupačnost duhanskih proizvoda,

OZBILJNO ZABRINUTE zbog štetnih učinaka koje povećanje dostupnosti i pristupačnosti duhanskih proizvoda kojima se nezakonito trguje ima na javno zdravlje i dobrobit, a posebno mladih ljudi, siromašnih i drugih ugroženih skupina,

OZBILJNO ZABRINUTE zbog nerazmjernih gospodarskih i društvenih posljedica nezakonite trgovine duhanskim proizvodima na zemlje u razvoju i zemlje s gospodarstvima u tranziciji,

SVJESNE potrebe za razvojem znanstvenih, tehničkih i institucionalnih kapaciteta za planiranje i provedbu primjerenih nacionalnih, regionalnih i međunarodnih mjera za uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima,

PRIZNAJUĆI da je pristup resursima i relevantnim tehnologijama od velike važnosti za unaprjeđenje sposobnosti stranaka, posebice u zemljama u razvoju i zemljama s gospodarstvom u tranziciji, kako bi se uklonili svi oblici nezakonite trgovine duhanskim proizvodima,

PRIZNAJUĆI TAKOĐER da su slobodne zone, iako uspostavljene radi olakšavanja zakonite trgovine, upotrebljavane za olakšavanje globalizacije nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, kako u vezi s nezakonitim provozom krijumčarenih proizvoda tako i za proizvodnju nezakonitih duhanskih proizvoda,

PREPOZNAJUĆI TAKOĐER da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima potkopava gospodarstva stranaka i nepovoljno utječe na njihovu stabilnost i sigurnost,

TAKOĐER SVJESNE da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima stvara financijsku dobit koja se upotrebljava za financiranje transnacionalnih kriminalnih aktivnosti koje ometaju ciljeve vlada,

PREPOZNAJUĆI da nezakonita trgovina duhanskim proizvodima potkopava ciljeve zdravstva, stavlja dodatni pritisak na zdravstvene sustave i uzrokuje gubitke prihoda gospodarstvima stranaka,

IMAJUĆI NA UMU članak 5. stavak 3. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom u kojem su se stranke dogovorile da pri uspostavi i provedbi svojih politika javnog zdravlja u pogledu nadzora nad duhanom, stranke djeluju kako bi zaštitile te politike od komercijalnih i drugih vlastitih interesa duhanske industrije u skladu s nacionalnim pravom,

NAGLAŠAVAJUĆI potrebu za oprezom prema bilo kakvim naporima duhanske industrije kojima se žele potkopati ili narušiti strategije borbe protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima te potrebu za informiranošću o aktivnostima duhanske industrije koje imaju negativan utjecaj na strategije za borbu protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima,

IMAJUĆI NA UMU članak 6. stavak 2. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom kojim se stranke potiče na zabranu ili ograničavanje, prema potrebi, prodaje međunarodnim putnicima i/ili uvoza koji obavljaju međunarodni putnici neoporezivih i bescarinskih duhanskih proizvoda,

PREPOZNAJUĆI UZ TO da duhan i duhanski proizvodi u međunarodnom provozu i prekrcaju pronalaze kanal za nezakonitu trgovinu,

UZIMAJUĆI U OBZIR da učinkovito djelovanje radi sprječavanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i borbe protiv nje zahtijeva sveobuhvatni međunarodni pristup i blisku suradnju u svim aspektima nezakonite trgovine, uključujući, prema potrebi, nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju,

PODSJEĆAJUĆI NA I NAGLAŠAVAJUĆI važnost ostalih relevantnih međunarodnih sporazuma kao što su Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima te obvezu stranaka tih konvencija da primjenjuju, prema potrebi, odgovarajuće odredbe tih konvencija na nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju i potičući one stranke koje još nisu postale stranke tih sporazuma da razmotre taj korak,

PREPOZNAJUĆI potrebu za izgradnjom pojačane suradnje između Tajništva Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal, Svjetske carinske organizacije te drugih tijela, prema potrebi,

PODSJEĆAJUĆI na članak 15. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, u kojem stranke prepoznaju, među ostalim, da je uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, uključujući krijumčarenje i nezakonitu proizvodnju, temeljna sastavnica nadzora nad duhanom,

UZIMAJUĆI U OBZIR da se ovim Protokolom ne teži obrađivanju pitanja intelektualnog vlasništva i

UVJERENE da će nadopunjavanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom sveobuhvatnim protokolom biti snažno i učinkovito sredstvo suprotstavljanja nezakonitoj trgovini duhanskim proizvodima i njezinim teškim posljedicama,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

DIO PRVI

UVOD

Članak 1.

Upotreba pojmova

1. „Posredovanje” znači djelovanje kao posrednik za druge, primjerice, pri dogovaranju ugovora, kupovini ili prodaji uz naknadu ili proviziju.

2. „Cigareta” znači smotak rezanog duhana za pušenje, omotan u cigaretni papir. Time se isključuju specifični regionalni proizvodi kao što su bidi, ang hoon ili drugi slični proizvodi koji se mogu zamatati u papir ili lišće. Za potrebe članka 8. pojmom „cigareta” obuhvaćen je i sitno rezani duhan za savijanje cigareta.

3. „Zapljena”, koja obuhvaća pljenidbu kada je to primjenjivo, znači trajno oduzimanje imovine na temelju naloga suda ili drugog nadležnog tijela.

4. „Kontrolirana isporuka” znači tehnika dopuštanja prolaza nezakonitih ili sumnjivih pošiljki s državnog područja jedne ili više država, kroz njega ili na državno područje jedne ili više država, uz znanje njihovih nadležnih tijela i pod nadzorom tih tijela, u svrhu istrage kažnjivog djela i identificiranja osoba uključenih u počinjenje kažnjivog djela.
5. „Slobodna zona” znači dio državnog područja stranke na kojem se za svu uvezenu robu općenito smatra, što se tiče uvoznih carina i poreza, da je izvan carinskog područja.
6. „Nezakonita trgovina” znači svaka praksa ili ponašanje zabranjeno zakonom i koje je povezano s proizvodnjom, otpremom, zaprimanjem, posjedovanjem, distribuiranjem, prodajom ili kupovinom, uključujući svaku praksu ili ponašanje usmjerene na olakšavanje takve aktivnosti.
7. „Licencija” znači dozvola nadležnog tijela nakon podnošenja potrebnog zahtjeva ili druge dokumentacije nadležnom tijelu.
8. (a) „Oprema za proizvodnju” znači strojna oprema koja je osmišljena ili prilagođena za upotrebu isključivo za proizvodnju duhanskih proizvoda i sastavni je dio procesa proizvodnje. ⁽¹⁾
- (b) „Svaki njezin dio” u kontekstu opreme za proizvodnju znači svaki dio koji se može identificirati i koji je jedinstven za opremu za proizvodnju koja se koristi pri proizvodnji duhanskih proizvoda.
9. „Stranka” znači, ako kontekst ne ukazuje na nešto drugo, stranka ovog Protokola.
10. „Osobni podaci” znači svaka informacija koja se odnosi na identificiranu fizičku osobu ili fizičku osobu koju se može identificirati.
11. „Organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju” znači organizacija sastavljena od nekoliko suverenih država na koju su njezine države članice prenijele nadležnost za niz pitanja, uključujući ovlast za donošenje odluka koje su obvezujuće za njezine države članice u odnosu na ta pitanja. ⁽²⁾
12. „Lanac opskrbe” obuhvaća proizvodnju duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju, uvoz ili izvoz duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju te se može proširiti, prema potrebi, na jednu ili više sljedećih aktivnosti ako tako odluči stranka:
- (a) maloprodaju duhanskih proizvoda;
- (b) uzgoj duhana, osim tradicijskih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
- (c) prijevoz komercijalnih količina duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju i
- (d) veleprodaju, posredovanje, skladištenje ili distribuiranje duhana i duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju.
13. „Duhanski proizvodi” znači proizvodi u cijelosti ili djelomično izrađeni od lista duhana kao sirovinskog materijala koji su proizvedeni za pušenje, sisanje, žvakanje ili ušmrkavanje.
14. „Slijeđenje i praćenje” znači sustavno praćenje i reprodukcija rute ili kretanja predmeta kroz lanac opskrbe koje provode nadležna tijela ili bilo koje druge osobe koja djeluje u njihovo ime, kao što je opisano u članku 8.

Članak 2.

Odnos između ovog Protokola i drugih sporazuma i pravnih akata

1. Odredbe Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koje se primjenjuju na njezine protokole primjenjuju se na ovaj Protokol.

⁽¹⁾ Stranke mogu u tu svrhu, kada je to primjenjivo, uključiti upućivanje na Harmonizirani sustav nazivlja i brojčanog označavanja robe Svjetske carinske organizacije.

⁽²⁾ Prema potrebi, nacionalni ili domaći jednako se odnosi na organizaciju za regionalnu gospodarsku integraciju.

2. Stranke koje su sklopile vrste sporazuma navedene u članku 2. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom dostavljaju takve sporazume Skupštini stranaka putem Tajništva Konvencije.
3. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na prava i obveze bilo koje stranke na temelju bilo koje druge međunarodne konvencije, ugovora ili međunarodnog sporazuma koji je na snazi za tu stranku te za koji ona smatra da više doprinosi postizanju uklanjanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima.
4. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na ostala prava, obveze i odgovornosti stranaka na temelju međunarodnog prava, uključujući Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminala.

Članak 3.

Cilj

Cilj ovog Protokola jest uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima u skladu s odredbama članka 15. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

DIO DRUGI

OPĆE OBVEZE

Članak 4.

Opće obveze

1. Uz odredbe članka 5. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom stranke:
 - (a) donose i provode učinkovite mjere za nadzor ili reguliranje lanca opskrbe robom obuhvaćenom ovim Protokolom kako bi se spriječila, otkrila, istražila i progonila nezakonita trgovina tom robom te kako bi se odvratilo od te nezakonite trgovine i međusobno surađuju s tim ciljem;
 - (b) poduzimaju sve potrebne mjere u skladu sa svojim nacionalnim pravom kako bi povećale učinkovitost svojih nadležnih tijela i službi, uključujući carinu i policiju, odgovornih za sprječavanje, otkrivanje, istragu, progon i uklanjanje svih oblika nezakonite trgovine robom obuhvaćenom ovim Protokolom te za odvratanje od svih oblika te nezakonite trgovine;
 - (c) donose učinkovite mjere za olakšavanje i dobivanje tehničke pomoći i financijske potpore, izgradnju kapaciteta i međunarodnu suradnju radi postizanja ciljeva ovog Protokola i osiguranja dostupnosti nadležnim tijelima informacija koje se razmjenjuju na temelju ovog Protokola i sigurne razmjene tih informacija s nadležnim tijelima;
 - (d) međusobno blisko surađuju u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima kako bi poboljšale učinkovitost djelovanja u području izvršavanja zakonodavstva s ciljem borbe protiv protupravnog ponašanja uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovog Protokola;
 - (e) surađuju i komuniciraju, prema potrebi, s mjerodavnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama pri sigurnoj ⁽¹⁾ razmjeni informacija obuhvaćenoj ovim Protokolom radi promicanja učinkovite provedbe ovog Protokola i
 - (f) u okviru sredstava i resursa koji su im dostupni, surađuju radi prikupljanja financijskih sredstava za učinkovitu provedbu ovog Protokola putem bilateralnih i multilateralnih mehanizama financiranja.
2. Pri provedbi svojih obveza na temelju ovog Protokola stranke osiguravaju najveću moguću transparentnost u odnosu na bilo kakvu eventualnu interakciju s duhanskom industrijom.

⁽¹⁾ Sigurna razmjena informacija između dviju stranaka otporna je na presretanje i neovlašteno mijenjanje (krivotvorenje). Drugim riječima, informacije razmijenjene između dviju stranaka ne može čitati niti mijenjati treća stranka.

Članak 5.

Zaštita osobnih podataka

Pri provedbi ovog Protokola stranke štite osobne podatke pojedinaca bez obzira na državljanstvo ili prebivalište, podložno nacionalnom pravu, uzimajući pritom u obzir međunarodne norme o zaštiti osobnih podataka.

DIO TREĆI

NADZOR LANCA OPSKRBE

Članak 6.

Licencija, jednakovrijedno odobrenje ili sustav nadzora

1. Kako bi se postigli ciljevi Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i s ciljem uklanjanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, svaka stranka zabranjuje svim fizičkim ili pravnim osobama, osim na temelju dodijeljene licencije ili jednakovrijednog odobrenja (u daljnjem tekstu „licencija”) ili sustava nadzora koji je provelo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom, obavljanje bilo koje od sljedećih djelatnosti:

- (a) proizvodnje duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju te
- (b) uvoza ili izvoza duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju.

2. Svaka stranka nastoji dodijeliti licencu, u mjeri koju ona smatra primjerenom, svakoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja se bavi sljedećim djelatnostima, ako te djelatnosti nisu zabranjene nacionalnim pravom:

- (a) maloprodaja duhanskih proizvoda;
- (b) uzgoj duhana, osim tradicijskih malih uzgajivača, poljoprivrednika i proizvođača;
- (c) prijevoz komercijalnih količina duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju i
- (d) veleprodaja, posredovanje, skladištenje ili distribuiranje duhana i duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju.

3. Radi osiguranja učinkovitog sustava licenciranja, svaka stranka:

- (a) osniva ili određuje nadležno tijelo ili nadležna tijela za izdavanje, obnovu, suspenziju, opoziv i/ili poništenje licencija za obavljanje djelatnosti navedenih u stavku 1., podložno odredbama ovog Protokola i u skladu sa svojim nacionalnim pravom;
- (b) zahtijeva da svaki zahtjev za licenciju sadržava sve potrebne informacije o podnositelju zahtjeva koje uključuju, ako je to primjenjivo:
 - i. ako je podnositelj zahtjeva fizička osoba, informacije o njegovom ili njezinom identitetu, uključujući puno ime i prezime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata (ako postoji), važeće porezne identifikacijske brojeve (ako postoje) i sve ostale informacije kako bi se omogućila identifikacija;
 - ii. ako je podnositelj zahtjeva pravna osoba, informacije o identitetu, uključujući puno pravno ime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata, datum i mjesto osnivanja, lokaciju sjedišta i lokaciju glavne poslovne jedinice, važeće porezne identifikacijske brojeve, preslike statuta ili jednakovrijednih dokumenata, njezina društva kćeri, imena direktora i eventualnih imenovanih pravnih zastupnika, uključujući sve ostale informacije kako bi se omogućila identifikacija;
 - iii. točnu lokaciju proizvodne jedinice ili proizvodnih jedinica, skladišta te proizvodni kapacitet poduzeća kojim upravlja podnositelj zahtjeva;

- iv. pojedivosti o duhanskim proizvodima i opremi za proizvodnju koji su predmet zahtjeva, kao što su opis proizvoda, naziv, registrirani žig ako postoji, dizajn, trgovačka marka, model ili izvedba i serijski broj opreme za proizvodnju;
 - v. opis mjesta na kojem će se oprema za proizvodnju postaviti i upotrebljavati;
 - vi. dokumentaciju ili izjavu o postojanju kaznene evidencije;
 - vii. potpune informacije o bankovnim računima namijenjenima za upotrebu pri relevantnim transakcijama i ostale relevantne informacije o plaćanjima te
 - viii. opis predviđene upotrebe i predviđenog tržišta za prodaju duhanskih proizvoda pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti osiguravanju da proizvodnja duhanskih proizvoda ili opskrba njima bude razmjerna potražnji koja se razumno može očekivati;
- (c) prati i ubire, ako je to primjenjivo, sve pristojbe za licencije koje se mogu naplaćivati te razmatra njihovu upotrebu za učinkovito upravljanje sustavom licenciranja i njegovo izvršavanje, ili za javno zdravlje ili bilo koju drugu povezanu aktivnost u skladu s nacionalnim pravom;
 - (d) poduzima primjerene mjere za sprječavanje, otkrivanje i istraživanje svih nepravilnih ili prijevornih praksi u funkcioniranju sustava licenciranja;
 - (e) poduzima mjere kao što su periodično preispitivanje, obnova, inspekcija ili revizija licencija, kada je to primjereno;
 - (f) uspostavlja, prema potrebi, vremenski okvir za istek licencija i naknadno podnošenje novog zahtjeva ili ažuriranje informacija iz zahtjeva;
 - (g) obvezuje sve fizičke ili pravne osobe koje imaju licenciju da unaprijed obavijeste nadležno tijelo o svakoj promjeni lokacije svog poduzeća ili znatnoj promjeni informacija relevantnih za licencirane djelatnosti;
 - (h) obvezuje sve fizičke ili pravne osobe koje imaju licenciju da obavijeste nadležno tijelo o svakoj nabavi ili zbrinjavanju opreme za proizvodnju kako bi ono moglo poduzeti odgovarajuće djelovanje i
 - (i) osigurava da se uništenje takve opreme za proizvodnju ili bilo kojeg njezina dijela provede pod nadzorom nadležnog tijela.

4. Svaka stranka osigurava da se licencija ne dodjeljuje i/ili prenosi bez primitka odgovarajućih informacija sadržanih u stavku 3. od podnositelja zahtjeva za licenciju i bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela.

5. Pet godina nakon stupanja na snagu ovog Protokola Skupština stranaka na svojoj sljedećoj sjednici osigurava provedbu istraživanja utemeljenog na dokazima kako bi se utvrdilo postoje li ključni elementi bitni za proizvodnju duhanskih proizvoda koje se može identificirati i koji mogu biti predmetom učinkovitog mehanizma nadzora. Na temelju takvog istraživanja Skupština stranaka razmatra primjereno djelovanje.

Članak 7.

Dubinska analiza

1. Svaka stranka zahtijeva u skladu sa svojim nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom da sve fizičke i pravne osobe koje sudjeluju u lancu opskrbe duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju:

- (a) provedu dubinsku analizu prije početka poslovnog odnosa i za vrijeme njegova trajanja;

- (b) prate prodaju svojim kupcima kako bi se osiguralo da su količine razmjernje potražnji za takvim proizvodima na predviđenom tržištu za prodaju ili upotrebu i
- (c) prijavljuju nadležnim tijelima svaki dokaz o uključenosti kupca u aktivnosti protivne njegovim obvezama koje proizlaze iz ovog Protokola.
2. U skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, dubinskom analizom u smislu stavka 1. obuhvaćaju se, među ostalim, zahtjevi u pogledu identificiranja kupaca, kao što su prikupljanje i ažuriranje informacija o sljedećem:
- (a) utvrđivanju posjeduje li fizička ili pravna osoba licenciju u skladu s člankom 6.;
- (b) ako je kupac fizička osoba, informacije o njegovom ili njezinom identitetu, uključujući puno ime i prezime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata (ako postoji), važeće porezne identifikacijske brojeve (ako postoje) i provjeru njegove ili njezine službene identifikacijske isprave;
- (c) ako je kupac pravna osoba, informacije o poslovnom identitetu, uključujući puno pravno ime, trgovački naziv, broj u registru poslovnih subjekata, datum i mjesto osnivanja, lokaciju sjedišta i lokaciju poslovne jedinice, važeće porezne identifikacijske brojeve, preslike statuta ili jednakovrijednih dokumenata, njezina društva kćeri, imena direktora i eventualnih imenovanih pravnih zastupnika, uključujući imena predstavnika i provjeru njihovih službenih identifikacijskih isprava;
- (d) opis predviđene upotrebe i predviđenog tržišta za prodaju duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju i
- (e) opis mjesta na kojem će se oprema za proizvodnju postaviti i upotrebljavati.
3. Dubinskom analizom u smislu stavka 1. mogu se obuhvatiti zahtjevi u pogledu identifikacije kupaca, kao što su prikupljanje i ažuriranje informacija o sljedećem:
- (a) dokumentaciji ili izvaji o postojanju kaznene evidencije i
- (b) informacijama o bankovnim računima namijenjenima za upotrebu pri transakcijama.
4. Svaka stranka na temelju informacija prijavljenih na temelju stavka 1. točke (c) poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurala usklađenost s obvezama koje proizlaze iz ovog Protokola, što može uključivati označivanje kupca koji je u nadležnosti određene stranke kao blokiranog kupca kako je utvrđeno nacionalnim pravom.

Članak 8.

Slijeđenje i praćenje

1. U svrhu daljnjeg osiguranja lanca opskrbe i pomoći u istraživanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima, stranke su se dogovorile da u roku od pet godina od stupanja na snagu ovog Protokola uspostave globalni sustav za slijeđenje i praćenje koji se sastoji od nacionalnih i/ili regionalnih sustava za slijeđenje i praćenje te globalnu središnju točku za razmjenu informacija koja je smještena u Tajništvu Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i koja je dostupna svim strankama te strankama omogućuje postavljanje upita i dobivanje relevantnih informacija.
2. U skladu s ovim člankom svaka stranka uspostavlja sustav za slijeđenje i praćenje, koji kontrolira ta stranka, za sve duhanske proizvode koji se proizvode na njezinom državnom području ili uvoze na njezino državno područje uzimajući u obzir svoje specifične nacionalne ili regionalne potrebe i najbolju dostupnu praksu.
3. S ciljem omogućivanja učinkovitog slijeđenja i praćenja, svaka stranka zahtijeva da su jedinstvene, sigurnosne i neuklonjive identifikacijske oznake (dalje u tekstu „jedinstvene identifikacijske oznake“), kao što su kodovi ili markice, pričvršćene na sve pojedinačne kutije i sva pakiranja te na sva vanjska pakiranja cigareta ili da su njihov sastavni dio u roku od pet, a za ostale duhanske proizvode, u roku od deset godina od stupanja na snagu ovog Protokola za tu stranku.

4.1. Kako bi se strankama pomoglo u određivanju podrijetla duhanskih proizvoda, točke skretanja ako je to primjenjivo, te u praćenju i nadzoru kretanja duhanskih proizvoda i njihovog pravnog statusa, svaka stranka, za potrebe stavka 3., u okviru globalnog sustava za slijeđenje i praćenje zahtijeva da izravno ili putem poveznice budu dostupne sljedeće informacije:

- (a) datum i mjesto proizvodnje;
- (b) proizvodni pogon;
- (c) stroj upotrijebljen za proizvodnju duhanskih proizvoda;
- (d) smjena proizvodnje ili vrijeme proizvodnje;
- (e) ime, račun, broj narudžbe i evidencija o plaćanjima prvog kupca koji nije povezan s proizvođačem;
- (f) predviđeno tržište za maloprodaju;
- (g) opis proizvoda;
- (h) skladištenje i otprema;
- (i) identitet svakog poznatog daljnjeg kupca i
- (j) predviđena ruta otpreme, datum otpreme, određite pošiljke, polazna točka i primatelj.

4.2. Informacije iz podstavaka (a), (b), (g) i ako je dostupno (f) dio su jedinstvenih identifikacijskih oznaka.

4.3. Ako informacije iz podstavka (f) nisu dostupne u trenutku označivanja, stranke zahtijevaju uključivanje tih informacija u skladu s člankom 15. stavkom 2. točkom (a) Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

5. Svaka stranka zahtijeva da se unutar rokova određenih u ovom članku informacije navedene u stavku 4. zabilježe u trenutku proizvodnje ili u trenutku prve otpreme od strane bilo kojeg proizvođača ili u trenutku uvoza na državno područje stranke.

6. Svaka stranka osigurava da su joj informacije zabilježene na temelju stavka 5. dostupne putem poveznice s jedinstvenim identifikacijskim oznakama koje se zahtijevaju na temelju stavaka 3. i 4.

7. Svaka stranka osigurava da su informacije zabilježene u skladu sa stavkom 5., kao i jedinstvene identifikacijske oznake kojima se te informacije čine dostupnima u skladu sa stavkom 6., uključene u formatu koji je utvrdila ili odobrila stranka i njezina nadležna tijela.

8. Svaka stranka osigurava da su informacije zabilježene na temelju stavka 5. na zahtjev dostupne globalnoj središnjoj točki za razmjenu informacija, podložno stavku 9., putem standardnog elektroničkog sigurnosnog sučelja s njezinom nacionalnom i/ili regionalnom središnjom točkom. Globalna središnja točka za razmjenu informacija sastavlja popis svih nadležnih tijela stranaka te ga čini dostupnim svim strankama.

9. Svaka stranka ili nadležno tijelo:

- (a) ima pravodoban pristup informacijama navedenima u stavku 4. slanjem upita globalnoj središnjoj točki za razmjenu informacija;
- (b) zahtijeva takve informacije samo ako su one potrebne u svrhu otkrivanja ili istraživanja nezakonite trgovine duhanskim proizvodima;
- (c) ne uskraćuje informacije neopravdano;
- (d) odgovara na zahtjeve za informacijama u vezi sa stavkom 4. u skladu sa svojim nacionalnim pravom i
- (e) štiti sve razmijenjene informacije te ih tretira kao povjerljive, kao što je uzajamno dogovoreno.

10. Svaka stranka zahtijeva daljnji razvoj i širenje opsega sustava za slijeđenje i praćenje koji se primjenjuje sve dok sve carinske, odgovarajuće porezne, te, prema potrebi, ostale obveze nisu izvršene na mjestu proizvodnje, uvoza ili otpuštanja iz carinskog ili trošarinskog nadzora.
11. Stranke surađuju međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama, kao što je uzajamno dogovoreno, u razmjeni i razvoju najboljih praksi sustava za slijeđenje i praćenje, uključujući:
- (a) olakšavanje razvoja, prijenosa i nabave poboljšane tehnologije za slijeđenje i praćenje, uključujući znanje, vještine, kapacitet i stručnost;
 - (b) podršku programima za osposobljavanje i izgradnju kapaciteta za stranke koje izraze takvu potrebu i
 - (c) daljnji razvoj tehnologije za označavanje i skeniranje pojedinačnih kutija i pakiranja duhanskih proizvoda kako bi se informacije navedene u stavku 4. učinile dostupnima.
12. Obveze dodijeljene stranci ne smije izvršiti duhanska industrija niti se one njoj smiju delegirati.
13. Svaka stranka osigurava da njezina nadležna tijela u okviru sudjelovanja u sustavu za slijeđenje i praćenje održavaju kontakte s duhanskom industrijom i onima koji zastupaju interese duhanske industrije samo u mjeri strogo potrebnoj za provedbu ovog članka.
14. Svaka stranka može zahtijevati da duhanska industrija snosi sve troškove povezane s obvezama te stranke na temelju ovog članka.

Članak 9.

Vođenje evidencije

1. Svaka stranka zahtijeva, prema potrebi, da sve fizičke i pravne osobe uključene u lanac opskrbe duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju vode potpunu i točnu evidenciju o svim relevantnim transakcijama. Tom evidencijom mora se omogućiti cjelovito podnošenje računa za materijale upotrijebljene pri proizvodnji duhanskih proizvoda.
2. Svaka stranka, prema potrebi, zahtijeva od osoba kojima su dodijeljene licencije u skladu s člankom 6. da nadležnim tijelima na zahtjev pruže sljedeće informacije:
- (a) opće informacije o tržišnim količinama, trendovima, prognozama i ostale relevantne informacije i
 - (b) količine duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju koje na dan zahtjeva osoba kojoj je dodijeljena licencija posjeduje, čuva ili nadzire te koje se nalaze u poreznim ili carinskim skladištima u okviru režima provoza ili prekrcaja ili odgode plaćanja.
3. S obzirom na duhanske proizvode ili opremu za proizvodnju koji se prodaju ili proizvode na državnom području stranke za izvoz ili koji podliježu odgodi plaćanja u provozu ili prekrcaju na državnom području stranke, svaka stranka, prema potrebi, zahtijeva da osobe kojima je dodijeljena licencija u skladu s člankom 6. na zahtjev nadležnim tijelima zemlje polaska (elektroničkim putem, ako postoji potrebna infrastruktura) u trenutku polaska tih proizvoda ili te opreme za proizvodnju iz mjesta pod njihovom kontrolom pruže sljedeće informacije:
- (a) datum otpreme s posljednje točke fizičke kontrole proizvoda;
 - (b) pojedinosti o poslanim proizvodima (uključujući trgovačku marku, količinu, skladište);
 - (c) predviđene rute slanja i odredište;
 - (d) identitet fizičke ili pravne osobe / fizičkih ili pravnih osoba kojima se proizvodi šalju;
 - (e) način prijevoza, uključujući identitet prijevoznika;

- (f) očekivani datum dolaska pošiljke na predviđeno odredište i
- (g) predviđeno tržište za maloprodaju ili upotrebu.
4. Ako je izvedivo, svaka stranka zahtijeva da trgovci na malo i uzgajivači duhana, osim tradicijskih uzgajivača koji rade na nekomercijalnoj osnovi, vode potpunu i točnu evidenciju o svim relevantnim transakcijama u kojima sudjeluju, u skladu sa svojim nacionalnim pravom.
5. Za potrebe provedbe stavka 1., svaka stranka donosi učinkovite zakonodavne, izvršne i administrativne ili druge mjere kojima se zahtijeva da se sva evidencija:
- (a) čuva tijekom razdoblja od najmanje četiri godine;
- (b) učini dostupnom nadležnim tijelima i
- (c) vodi u formatu koji zahtijevaju nadležna tijela.
6. Svaka stranka, prema potrebi i podložno nacionalnom pravu, uspostavlja sustav za razmjenu detaljnih informacija sadržanih u svojoj evidenciji koja se vodi u skladu s ovim člankom s drugim strankama.
7. Stranke nastoje surađivati međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama sve intenzivnijom razmjenom i razvojem poboljšanih sustava za vođenje evidencije.

Članak 10.

Sigurnosne i preventivne mjere

1. Svaka stranka, prema potrebi, u skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, zahtijeva da sve fizičke i pravne osobe koje podliježu članku 6. poduzmu potrebne mjere za sprječavanje preusmjerenja duhanskih proizvoda u kanale nezakonite trgovine, uključujući, među ostalim:
- (a) prijavljivanje nadležnim tijelima:
- i. prekograničnih prijenosa gotovine u iznosima propisanim u nacionalnom pravu ili prekograničnih plaćanja u naravi i
- ii. svih „sumnjivih transakcija” te
- (b) opskrbljivanje duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju samo u količinama razmjernima potražnji za tim proizvodima na predviđenom tržištu za maloprodaju ili upotrebu.
2. Svaka stranka, prema potrebi, u skladu s nacionalnim pravom i ciljevima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, zahtijeva da plaćanja za transakcije koje izvršavaju fizičke ili pravne osobe koje podliježu članku 6. budu dopuštena samo u valuti i iznosu računa te samo putem zakonitih načina plaćanja posredstvom financijskih institucija koje se nalaze na državnom području predviđenog tržišta te da se ne smiju izvršavati putem bilo kojeg drugog sustava doznaka.
3. Stranka može zahtijevati da plaćanja koja izvršavaju fizičke ili pravne osobe koje podliježu članku 6. za materijale upotrijebljene pri proizvodnji duhanskih proizvoda u njezinoj nadležnosti budu dopuštena samo u valuti i iznosu računa te samo putem zakonitih načina plaćanja posredstvom financijskih institucija koje se nalaze na državnom području predviđenog tržišta te da se ne smiju izvršavati putem nekog drugog sustava doznaka.
4. Svaka stranka osigurava da svako kršenje zahtjeva ovog članka podliježe odgovarajućim kaznenim, građanskim ili administrativnim postupcima i učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim sankcijama, uključujući, prema potrebi, suspenziju ili poništenje licencije.

*Članak 11.***Prodaja putem interneta, telekomunikacijskom ili bilo kojom drugom tehnologijom u razvoju**

1. Svaka stranka zahtijeva da sve pravne i fizičke osobe uključene u bilo kakve transakcije povezane s prodajom duhanskih proizvoda putem modaliteta prodaje koji se temelje na internetu, telekomunikacijskoj ili bilo kojom drugoj tehnologiji u razvoju poštuju sve relevantne obveze obuhvaćene ovim Protokolom.
2. Svaka stranka razmatra zabranu maloprodaje duhanskih proizvoda putem modaliteta prodaje koji se temelje na internetu, telekomunikacijskoj ili bilo kojoj drugoj tehnologiji u razvoju.

*Članak 12.***Slobodne zone i međunarodni provoz**

1. Svaka stranka u roku od tri godine od stupanja na snagu ovog Protokola za tu stranku provodi učinkoviti nadzor cjelokupne proizvodnje duhana i duhanskih proizvoda i s time povezanih transakcija u slobodnim zonama te se pritom koristi svim relevantnim mjerama kako je predviđeno u ovom Protokolu.
2. Osim toga, zabranjeno je miješanje duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima u istom kontejneru ili bilo kojoj takvoj sličnoj prijeznoj jedinici u trenutku iznošenja iz slobodnih zona.
3. Svaka stranka, u skladu s nacionalnim pravom, donosi mjere nadzora i provjere te ih primjenjuje na međunarodni provoz ili prekrcaj duhanskih proizvoda i opreme za proizvodnju, na svojem državnom području, a u skladu s odredbama ovog Protokola kako bi spriječila nezakonitu trgovinu tim proizvodima.

*Članak 13.***Bescarinska prodaja**

1. Svaka stranka provodi učinkovite mjere za podvrgavanje svih bescarinskih prodaja svim relevantnim odredbama ovoga Protokola, uzimajući u obzir članak 6. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.
2. Najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog Protokola, Skupština stranaka na svojoj sljedećoj sjednici osigurava provedbu istraživanja utemeljenog na dokazima kako bi se utvrdio opseg nezakonite trgovine duhanskim proizvodima povezan s bescarinskom prodajom tih proizvoda. Na temelju takvog istraživanja Skupština stranaka razmatra primjereno daljnje djelovanje.

DIO ČETVRTI

KAŽNJIVA DJELA

*Članak 14.***Protupravno ponašanje uključujući kaznena djela**

1. Podložno temeljnim načelima svojeg domaćeg prava svaka stranka donosi zakonodavne i druge mjere koje mogu biti potrebne za utvrđivanje svih sljedećih ponašanja kao protupravnih prema svojem domaćem pravu:
 - (a) proizvodnje, veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju protivno odredbama ovog Protokola;

- (b) i. proizvodnje, veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju bez plaćanja važećih carina, poreza i ostalih davanja ili bez važećih fiskalnih markica, jedinstvenih identifikacijskih oznaka ili bilo kojih drugih potrebnih oznaka ili deklaracija;
- ii. svih drugih djela krijumčarenja ili pokušaja krijumčarenja duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju koja nisu obuhvaćena stavkom (b) točkom i.;
- (c) i. svakog drugog oblika nezakonite proizvodnje duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju ili duhanskih pakiranja s lažnim fiskalnim markicama, jedinstvenim identifikacijskim oznakama ili bilo kojim drugim potrebnim oznakama ili deklaracijama;
- ii. veleprodaje, posredovanja, prodaje, prijevoza, distribuiranja, skladištenja, otpreme, uvoza ili izvoza nezakonito proizvedenog duhana, nezakonitih duhanskih proizvoda, proizvoda s lažnim fiskalnim markicama i/ili drugim potrebnim oznakama ili deklaracijama ili nezakonite opreme za proizvodnju;
- (d) miješanja duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima tijekom prolaska kroz lanac opskrbe, a u svrhu sakrivanja ili prikrivanja duhanskih proizvoda;
- (e) miješanja duhanskih proizvoda s neduhanskim proizvodima protivno članku 12. stavku 2. ovog Protokola;
- (f) upotrebe modaliteta prodaje duhanskih proizvoda koji se temelje na internetu, telekomunikacijskim ili bilo kojim drugim tehnologijama u razvoju protivno ovom Protokolu;
- (g) nabave, od strane osobe kojoj je dodijeljena licencija u skladu s člankom 6., duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju od osobe kojoj bi trebala biti, ali nije, dodijeljena licencija u skladu s člankom 6.;
- (h) ometanja bilo kojeg javnog službenika ili ovlaštenog službenika pri obavljanju dužnosti povezanih sa sprječavanjem, otkrivanjem, istraživanjem ili uklanjanjem nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanjem od te nezakonite trgovine;
- (i) i. davanja bilo kakve lažne, obmanjujuće ili nepotpune izjave, ili nedavanja svih potrebnih informacija bilo kojem javnom službeniku ili ovlaštenom službeniku pri obavljanju dužnosti povezanih sa sprječavanjem, otkrivanjem, istraživanjem ili uklanjanjem nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanjem od te nezakonite trgovine i kada to nije protivno pravu osobe da ne optužuje samu sebe;
- ii. davanja lažnih izjava na službenim obrascima u odnosu na opis, količinu ili vrijednost duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju ili bilo koje druge informacije navedene u Protokolu s ciljem:
 - (a) izbjegavanja plaćanja važećih carina, poreza i drugih davanja ili
 - (b) ometanja nadzornih mjera za sprječavanje, otkrivanje, istraživanje ili uklanjanje nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju ili odvrćanje od te nezakonite trgovine;
- iii. neizrade ili nevođenja evidencije obuhvaćene ovim Protokolom ili vođenja lažne evidencije i
- (j) pranja prihoda ostvarenih protupravnim ponašanjem koje je utvrđeno kao kazneno djelo u skladu sa stavkom 2.

2. Podložno temeljnim načelima svojeg domaćeg prava svaka stranka utvrđuje koje od protupravnih ponašanja navedenih u stavku 1., ili bilo koje drugo ponašanje povezano s nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju koje je protivno odredbama ovog Protokola, čini kazneno djelo te donosi zakonodavne i druge mjere koje su eventualno potrebne za provedbu takvog utvrđenja.

3. Svaka stranka obavješćuje Tajništvo ovog Protokola o tome koje je od protupravnih ponašanja navedenih u stavcima 1. i 2. utvrdila kao kazneno djelo u skladu sa stavkom 2. te dostavlja Tajništvu preslike svojih zakona kojima se provodi stavak 2. ili njihov opis te sve kasnije promjene tih zakona.

4. Kako bi se poboljšala međunarodna suradnja u borbi protiv kaznenih djela povezanih s nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju, potiče se stranke na preispitivanje njihovih nacionalnih zakona o pranju novca, uzajamnoj pravnoj pomoći i izručenju, uzimajući u obzir relevantne međunarodne konvencije čije su one stranke, a radi osiguranja njihove učinkovitost pri izvršavanju odredaba ovog Protokola.

Članak 15.

Odgovornost pravnih osoba

1. Svaka stranka donosi, u skladu sa svojim pravnim načelima, mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje odgovornosti pravnih osoba za protupravno ponašanje uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovog Protokola.
2. Podložno pravnim načelima svake stranke, odgovornost pravnih osoba može biti kaznena, građanska ili administrativna.
3. Takvom odgovornošću ne dovodi se u pitanje odgovornost fizičkih osoba koje su sudjelovale u protupravnom ponašanju ili počinile kaznena djela utvrđena u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima te člankom 14. ovog Protokola.

Članak 16.

Progon i sankcije

1. Svaka stranka donosi, u skladu s nacionalnim pravom, mjere koje su eventualno potrebne za osiguravanje da fizičke i pravne osobe odgovorne za protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14., podliježu učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim kaznenopravnim sankcijama ili sankcijama koje nisu kaznenopravne, uključujući novčane kazne.
2. Svaka stranka nastoji osigurati da se izvrše sve diskrecijske pravne ovlasti prema njezinom domaćem pravu povezane s progonom osoba zbog protupravnog ponašanja, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14., kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećala učinkovitost mjera izvršavanja zakonodavstva u odnosu na takvo protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela, te vodeći računa o potrebi odvraćanja od počinjenja takvog protupravnog ponašanja, uključujući kažnjiva djela.
3. Ništa sadržano u ovom Protokolu ne utječe na načelo prema kojem je domaćem pravu stranke pridržano opisivanje protupravnog ponašanja, uključujući kaznena djela utvrđena u skladu s ovim Protokolom, kao i pravnih razloga i drugih pravnih načela koji se primjenjuju i koji određuju zakonitost određenog ponašanja, te da se takvo protupravno ponašanje, uključujući kaznena djela, progoni i sankcionira u skladu s tim pravom.

Članak 17.

Plaćanja pri zapljeni

Stranke bi u skladu sa svojim domaćim pravom trebale razmotriti donošenje zakonodavnih i drugih mjera koje su eventualno potrebne za ovlašćivanje nadležnih tijela da od proizvođača, distributera, uvoznika ili izvoznika zaplijenjenog duhana, duhanskih proizvoda i/ili opreme za proizvodnju naplate iznos razmjernan izgubljenim porezima i carinama.

Članak 18.

Zbrinjavanje ili uništavanje

Sav zaplijenjeni duhan, duhanski proizvodi i oprema za proizvodnju uništavaju se koristeći se metodama koje su u najvećoj mogućoj mjeri povoljne za okoliš ili se zbrinjavaju u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 19.

Posebne istražne metode

1. Ako je to dopušteno temeljnim načelima njezinog domaćeg pravnog sustava, svaka stranka, u okviru svojih mogućnosti i u skladu s uvjetima propisanim njezinim domaćim pravom, poduzima potrebne mjere za omogućivanje svojim nadležnim tijelima da na njezinom državnom području, primjereno upotrebljavaju metode kontrolirane isporuke te, ako ona to smatra primjerenim, druge posebne istražne metode, kao što su elektronički ili drugi oblici nadzora i tajnih operacija, u svrhu učinkovite borbe protiv nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju.
2. U svrhu istrage kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14., stranke se potiče na sklapanje, prema potrebi, primjerenih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora o upotrebi metoda iz stavka 1. u kontekstu suradnje na međunarodnoj razini.
3. U nedostatku sporazuma ili dogovora kako je navedeno u stavku 2., odluke o upotrebi takvih posebnih istražnih metoda na međunarodnoj razini donose se na pojedinačnoj osnovi pri čemu se, prema potrebi, mogu uzimati u obzir financijski aranžmani i dogovori u pogledu izvršavanja nadležnosti dotičnih stranaka.
4. Stranke prepoznaju važnost međunarodne suradnje i pomoći u ovome području, kao i potrebu za njima, te surađuju međusobno i s međunarodnim organizacijama u razvoju kapaciteta za postizanje ciljeva ovog članka.

DIO PETI

MEĐUNARODNA SURADNJA

Članak 20.

Opća razmjena informacija

1. U svrhu postizanja ciljeva ovog Protokola, stranke izvješćuju, u okviru instrumenta za izvješćivanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom, o relevantnim informacijama, podložno domaćem pravu te, prema potrebi, među ostalim, o pitanjima kao što su:
 - (a) u skupnom obliku, pojedinosti o zapljenama duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju, količini, vrijednosti zapljena, opisima proizvoda, datumima i mjestima proizvodnje te utajenim porezima;
 - (b) uvoz, izvoz, provoz, oporeziva i bescarinska prodaja i količina ili vrijednost proizvodnje duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju;
 - (c) trendovi, metode sakrivanja i načini rada primijenjeni u nezakonitoj trgovini duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju i
 - (d) bilo koje druge relevantne informacije, prema dogovoru stranaka.
2. Stranke surađuju međusobno i s nadležnim međunarodnim organizacijama radi izgradnje kapaciteta stranaka za prikupljanje i razmjenu informacija.

3. Stranke smatraju navedene informacije povjerljivima i dopuštenima za upotrebu samo strankama, osim ako je stranka koja daje informacije navela drukčije.

Članak 21.

Razmjena informacija o izvršavanju zakonodavstva

1. Prema potrebi, podložno domaćem pravu ili međunarodnim ugovorima koji se primjenjuju, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev stranke koja pruži odgovarajuće obrazloženje da su takve informacije potrebne u svrhu otkrivanja ili istraživanja nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju, stranke razmjenjuju sljedeće informacije:

- (a) evidenciju o dodjeli licencija dotičnim fizičkim i pravnim osobama;
- (b) informacije za identificiranje, praćenje i progon fizičkih ili pravnih osoba uključenih u nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju;
- (c) evidenciju o istragama i progonima;
- (d) evidenciju plaćanja za uvoz, izvoz ili bescarinsku prodaju duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju i
- (e) pojedinosti o zapljenama duhana, duhanskih proizvoda ili opreme za proizvodnju (uključujući, prema potrebi, informacije o broju predmeta, količinu, vrijednost zapljene, opis proizvoda, uključene subjekte, datum i mjesto proizvodnje) i načinima djelovanja (uključujući prijevozna sredstva, skrivanje, rute i otkrivanje).

2. Informacije koje stranke prime na temelju ovog članka upotrebljavaju se isključivo za postizanje ciljeva ovog Protokola. Stranke mogu odrediti da se takve informacije ne smiju prosljeđivati bez suglasnosti stranke koja je pružila informacije.

Članak 22.

Razmjena informacija: povjerljivost i zaštita informacija

1. Svaka stranka određuje nadležna nacionalna tijela kojima se dostavljaju podaci iz članaka 20., 21. i 24. te o tome obavješćuju stranke putem Tajništva Konvencije.

2. Razmjena informacija na temelju ovog Protokola podliježe domaćem pravu u pogledu povjerljivosti i privatnosti. Stranke štite, kao što je uzajamno dogovoreno, sve povjerljive informacije koje se razmjenjuju.

Članak 23.

Pomoć i suradnja: osposobljavanje, tehnička pomoć i suradnja u znanstvenim, tehničkim i tehnološkim pitanjima

1. Stranke surađuju međusobno i/ili putem nadležnih međunarodnih i regionalnih organizacija u pružanju osposobljavanja, tehničke pomoći i suradnje u znanstvenim, tehničkim i tehnološkim pitanjima, kako bi se postigli ciljevi ovog Protokola, kao što je uzajamno dogovoreno. Takvom pomoći može se obuhvatiti prijenos stručnog znanja ili prikladnih tehnologija iz područja prikupljanja informacija, izvršavanja zakonodavstva, slijeđenja i praćenja, upravljanja informacijama, zaštite osobnih podataka, zabrana, elektroničkog nadzora, forenzičke analize, uzajamne pravne pomoći i izručenja.

2. Stranke mogu, prema potrebi, sklapati bilateralne, multilateralne ili bilo koje druge sporazume ili dogovore u svrhu unaprjeđenja osposobljavanja, tehničke pomoći i suradnje u znanstvenim, tehničkim i tehnološkim pitanjima uzimajući u obzir potrebe stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji.
3. Stranke surađuju, prema potrebi, u razvoju i istraživanju mogućnosti utvrđivanja točnog zemljopisnog podrijetla zaplijenjenog duhana i duhanskih proizvoda.

Članak 24.

Pomoć i suradnja: istraga i progon kažnjivih djela

1. U skladu sa svojim domaćim pravom, stranke poduzimaju sve potrebne mjere, prema potrebi, za jačanje suradnje multilateralnim, regionalnim ili bilateralnim dogovorima za sprječavanje, otkrivanje, istraživanje, progon i kažnjavanje fizičkih ili pravnih osoba uključenih u nezakonitu trgovinu duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju.
2. Svaka stranka osigurava da administrativna tijela, regulatorna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva i druga tijela zadužena za borbu protiv nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima ili opremom za proizvodnju (uključujući, ako je to dopušteno prema domaćem pravu, pravosudna tijela) surađuju i razmjenjuju relevantne informacije na nacionalnoj i međunarodnoj razini u skladu s uvjetima propisanim njezinim domaćim pravom.

Članak 25.

Zaštita suvereniteta

1. Stranke izvršavaju svoje obveze na temelju ovog Protokola na način koji je sukladan načelima suverene jednakosti i teritorijalne cjelovitosti država te nemiješanja u unutarnje poslove drugih država.
2. Ništa u ovom Protokolu ne daje pravo stranci da na državnom području druge države izvršava nadležnost i obavlja funkcije koje su unutarnjim pravom te druge države rezervirane isključivo za tijela te druge države.

Članak 26.

Nadležnost

1. Svaka stranka donosi mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14.:
 - (a) kada je kažnjivo djelo počinjeno je na državnom području te stranke ili
 - (b) kada je kažnjivo djelo počinjeno na plovilu koje plovi pod zastavom te stranke ili u letjelici koja je registrirana u skladu sa zakonima te stranke u trenutku počinjenja kažnjivog djela.
2. U skladu s člankom 25., stranka također može utvrditi svoju nadležnost nad bilo kojim takvim kaznenim djelom:
 - (a) kada je kažnjivo djelo počinjeno na štetu te stranke;
 - (b) kada je kažnjivo djelo počinio državljanin te stranke ili osoba bez državljanstva s uobičajenim boravištem na njezinom državnom području ili
 - (c) kada je kažnjivo djelo jedno od onih utvrđenih u skladu s člankom 14. i počinjeno je izvan njezina državnog područja s ciljem počinjenja nekog od kažnjivih djela utvrđenih u skladu s člankom 14. na njezinom državnom području.

3. Za potrebe članka 30., svaka stranka donosi mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. kada se osumnjičenik nalazi na njezinom državnom području, a ona ga ne izruči isključivo zbog toga što je ta osoba njezin državljanin.
4. Svaka stranka također može donijeti mjere koje su eventualno potrebne za utvrđivanje njezine nadležnosti nad kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. kada se osumnjičenik nalazi na njezinom području, a ona ga ne izruči.
5. Ako je stranka koja izvršava svoju nadležnost u skladu sa stavcima 1. ili 2. obaviještena ili je na drugi način saznala da jedna ili više drugih stranaka provode istragu, progon ili sudski postupak u odnosu na isto ponašanje, nadležna tijela tih stranaka međusobno se savjetuju, prema potrebi, s ciljem usklađivanja svojih djelovanja.
6. Ne dovodeći u pitanje norme općeg međunarodnog prava, ovim Protokolom ne isključuje se izvršavanje bilo koje kaznene nadležnosti koju je stranka utvrdila u skladu sa svojim domaćim pravom.

Članak 27.

Suradnja u izvršavanju zakonodavstva

1. Svaka stranka donosi, u skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima, učinkovite mjere za:
 - (a) poboljšanje i, prema potrebi, uspostavljanje komunikacijskih kanala među nadležnim tijelima, agencijama i službama kako bi se olakšala sigurna i brza razmjena informacija o svim aspektima kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14.;
 - (b) osiguravanje učinkovite suradnje među nadležnim tijelima, agencijama, carinom, policijom i drugim tijelima za izvršavanje zakonodavstva;
 - (c) suradnju s drugim strankama u provođenju istraga u određenim slučajevima u pogledu kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14. u vezi s:
 - i. identitetom, mjestom boravka i aktivnostima osoba osumnjičenih za sudjelovanje u takvim kažnjivim djelima ili lokacijom ostalih dotičnih osoba;
 - ii. kretanjem dobiti ostvarene kaznenim djelom ili imovine proizašle iz počinjenja takvih kažnjivih djela i
 - iii. kretanjem imovine, opreme ili drugih sredstava upotrijebljenih ili namijenjenih za upotrebu pri počinjenju takvih kažnjivih djela;
 - (d) pružanje, prema potrebi, potrebnih predmeta ili količina stvari za potrebe analize ili istrage;
 - (e) olakšavanje učinkovitog koordiniranja među nadležnim tijelima, agencijama i službama te promicanje razmjene osoblja i drugih stručnjaka, uključujući, podložno bilateralnim sporazumima ili dogovorima između dotičnih stranaka, određivanje službenika za vezu;
 - (f) razmjenu relevantnih informacija s drugim strankama o specifičnim sredstvima i metodama koje upotrebljavaju fizičke ili pravne osobe pri počinjenju takvih kažnjivih djela, uključujući, ako je to primjenjivo, rute i načine prijevoza te upotrebu lažnih identiteta, izmijenjenih ili krivotvorenih dokumenata ili drugih sredstava za prikrivanje njihovih aktivnosti i
 - (g) razmjenu relevantnih informacija i koordiniranje administrativnih i drugih mjera koje se poduzimaju, prema potrebi, u svrhu ranog otkrivanja kaznenih djela utvrđenih u skladu s člankom 14.

2. S ciljem provedbe ovog Protokola, stranke razmatraju sklapanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora o izravnoj suradnji među svojim tijelima za izvršavanje zakonodavstva te ih, ako takvi sporazumi ili dogovori već postoje, mijenjaju na odgovarajući način. U nedostatku takvih sporazuma ili dogovora među dotičnim strankama, stranke ovaj Protokol mogu smatrati temeljem za uzajamnu suradnju u izvršavanju zakonodavstva u odnosu na kažnjiva djela obuhvaćena ovim Protokolom. Kada je to primjereno, stranke u potpunosti koriste sporazume ili dogovore, uključujući međunarodne ili regionalne organizacije, kako bi pojačale suradnju između svojih tijela za izvršavanje zakonodavstva.

3. Stranke nastoje surađivati u okviru svojih mogućnosti kako bi se suočile s transnacionalnom nezakonitom trgovinom duhanskim proizvodima koja se provodi s pomoću suvremene tehnologije.

Članak 28.

Uzajamna administrativna pomoć

U skladu sa svojim domaćim pravnim i administrativnim sustavima, stranke pružaju jedne drugima, bilo na zahtjev ili na vlastitu inicijativu, informacije potrebne kako bi se osigurala pravilna primjena carinskog i drugog relevantnog prava pri sprječavanju, otkrivanju, istraživanju i progonu nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opreme za proizvodnju te borbi protiv te nezakonite trgovine. Stranke navedene informacije smatraju povjerljivima i za ograničenu upotrebu, osim ako je stranka koja daje informacije drukčije navela. Takve informacije mogu uključivati:

- (a) nove carinske i druge tehnike izvršavanja čija je učinkovitost dokazana;
- (b) nove trendove, sredstva ili metode bavljenja nezakonitom trgovinom duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju;
- (c) robu za koju je poznato da je predmet nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju kao i pojedinosti o opisu, pakiranju, prijevozu i skladištenju te metodama upotrijebljenima u odnosu na tu robu;
- (d) fizičke ili pravne osobe za koje je poznato da su počinile kažnjivo djelo ili sudjelovale u počinjenju kažnjivog djela utvrđenog u skladu s člankom 14. i
- (e) svi drugi podaci koji mogu pomoći određenim agencijama u procjeni rizika u svrhu nadzora i izvršavanja.

Članak 29.

Uzajamna pravna pomoć

1. Stranke pružaju jedne drugima u najvećoj mogućoj mjeri uzajamnu pravnu pomoć u istragama, progonima i sudskim postupcima u vezi s kaznenim djelima utvrđenima u skladu s člankom 14. ovog Protokola.

2. Uzajamna pravna pomoć pruža se u najvećoj mogućoj mjeri u skladu s relevantnim zakonima, ugovorima, sporazumima i dogovorima stranke kojoj je podnesen zahtjev za pravnu pomoć u pogledu istraga, progona i sudskih postupaka u vezi s kažnjivim djelima za koje se pravne osobe može smatrati odgovornima u skladu s člankom 15. ovog Protokola u stranci koja je podnijela zahtjev za pravnu pomoć.

3. Uzajamna pravna pomoć koja se pruža u skladu s ovim člankom može se zatražiti za bilo koju od sljedećih svrha:

- (a) prikupljanje dokaza ili izjava od osoba;
- (b) dostava sudskih dokumenata;
- (c) provedba pretrage i zapljene te zamrzavanja imovine;

- (d) pretraga objekata i lokacija;
- (e) pružanje informacija, dokaznih materijala i nalaza vještačenja;
- (f) dostavljanje izvornika ili ovjerenih preslika relevantnih dokumenata i spisa, uključujući vladine, bankovne, financijske, korporativne ili poslovne evidencije;
- (g) identificiranje ili praćenje prihoda ostvarenih kaznenim djelom, imovine, predmeta ili drugih stvari u dokazne svrhe;
- (h) olakšavanje dobrovoljnog odazivanja osoba u stranci koja je podnijela zahtjev za pravnu pomoć i
- (i) bilo koju drugu vrstu pomoći koja nije protivna domaćem pravu stranke kojoj je zahtjev podnesen.

4. Ovaj članak ne utječe na obveze koje proizlaze iz bilo kojeg drugog ugovora, bilateralnog ili multilateralnog, kojim se uređuje ili kojim će se uređivati, u cijelosti ili djelomično, uzajamna pravna pomoć.

5. Stavci od 6. do 24. primjenjuju se, na temelju recipročnosti, na zahtjeve podnesene na temelju ovog članka ako dotične stranke nisu obvezane ugovorom ili međuvladinim sporazumom o uzajamnoj pravnoj pomoći. Ako su stranke obvezane takvim ugovorom ili međuvladinim sporazumom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora ili međuvladinog sporazuma, osim ako se stranke dogovore da će umjesto toga primjenjivati stavke od 6. do 24. Stranke se snažno potiče na primjenu tih stavaka ako se njima olakšava suradnja.

6. Svaka stranka određuje središnje tijelo koje je odgovorno i ovlašteno za primanje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć te za njihovo izvršenje ili prenošenje odgovarajućim nadležnim tijelima radi izvršenja. Kada stranka ima posebnu regiju ili područje sa zasebnim sustavom uzajamne pravne pomoći, ona može odrediti zasebno središnje tijelo koje ima istu funkciju za tu regiju ili područje. Središnja tijela osiguravaju brzo i ispravno izvršenje ili prenošenje zaprimljenih zahtjeva. U slučajevima kada središnje tijelo prenese zahtjev tijelu nadležnom za njegovo izvršenje, središnje tijelo potiče to nadležno tijelo na brzo i ispravno izvršenje zahtjeva. Svaka stranka u trenutku pristupa ovom Protokolu, odnosno u trenutku prihvata, odobrenja, službene potvrde ili ratifikacije ovog Protokola obavještuje voditelja Tajništva Konvencije o središnjem tijelu koje je odredila u ovu svrhu. Prenošenje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć i sva s njime povezana priopćenja provode se među središnjim tijelima koja su odredile stranke. Ovim uvjetom ne dovodi se u pitanje pravo stranke da zatraži da joj se takvi zahtjevi i priopćenja dostave diplomatskim putem i, u hitnim slučajevima, ako su stranke suglasne i ako je to moguće, putem odgovarajućih međunarodnih organizacija.

7. Zahtjevi se podnose u pisanom obliku ili, ako je to moguće, bilo kojim sredstvom kojim se može proizvesti pisani zapis na jeziku prihvatljivom stranci kojoj je zahtjev podnesen pod uvjetima kojima se toj stranci omogućuje da utvrdi vjerodostojnost. O jeziku ili jezicima koje pojedina stranka prihvaća obavještuje se voditelj Tajništva Konvencije u trenutku pristupa ovom Protokolu, odnosno u trenutku prihvata, odobrenja, službene potvrde ili ratifikacije ovog Protokola. U hitnim okolnostima, i ako je to dogovoreno među strankama, zahtjevi se mogu podnijeti i usmeno, ali se bez odgode moraju potvrditi u pisanom obliku.

8. Zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć sadržava:

- (a) identitet tijela koje podnosi zahtjev;
- (b) predmet i prirodu istrage, progona ili sudskog postupka na koji se zahtjev odnosi te naziv i funkciju tijela koje provodi tu istragu, progona ili sudski postupak;
- (c) sažetak bitnih činjenica, osim u slučaju zahtjeva za dostavu sudskih dokumenata;
- (d) opis tražene pomoći i pojedinosti svih postupaka čiju primjenu želi stranka koja je podnijela zahtjev;
- (e) ako je to moguće, identitet, lokaciju i državljanstvo dotične osobe;
- (f) svrhu za koju se traže dokazi, informacije ili djelovanje i
- (g) odredbe domaćeg prava koje se odnose na kazneno djelo i odgovarajuću kaznu.

9. Stranka kojoj je zahtjev podnesen može zatražiti dodatne informacije kada se to čini potrebnim za izvršenje zahtjeva u skladu s njezinim domaćim pravom ili kada se time može olakšati izvršenje zahtjeva.

10. Zahtjev se izvršava u skladu s domaćim pravom stranke kojoj je zahtjev podnesen i u mjeri u kojoj to nije protivno njezinom domaćem pravu i, kada je to moguće, u skladu s postupcima navedenima u zahtjevu.

11. Stranka koja je podnijela zahtjev ne prenosi i ne upotrebljava informacije ili dokaze koje je dobila od stranke kojoj je zahtjev podnesen za istrage, progone ili sudske postupke osim onih navedenih u zahtjevu bez prethodnog odobrenja stranke kojoj je zahtjev podnesen. Ništa u ovom stavku ne sprječava stranku koja je podnijela zahtjev da u svojem postupku otkrije informacije ili dokaze koji okrivljenika oslobađaju krivnje. U potonjem slučaju, stranka koja je podnijela zahtjev obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen prije otkrivanja informacija ili dokaza te se, ako je to zatraženo, savjetuje sa strankom kojoj je zahtjev podnesen. Ako, u iznimnom slučaju, prethodna obavijest nije moguća, stranka koja je podnijela zahtjev bez odgode obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen o otkrivanju informacija ili dokaza.

12. Stranka koja je podnijela zahtjev može zatražiti od stranke kojoj je zahtjev podnesen da sa zahtjevom i sadržajem zahtjeva postupa kao s povjerljivima osim do mjere koja je potrebna za izvršenje zahtjeva. Ako stranka kojoj je zahtjev podnesen ne može ispuniti zahtjev u pogledu povjerljivosti, ona bez odgode o tome obavješćuje stranku koja je podnijela zahtjev.

13. Kada je to moguće i u skladu s temeljnim načelima domaćeg prava, kada se pojedinac nalazi na državnom području jedne stranke i mora se saslušati kao svjedok ili vještak pred pravosudnim tijelima druge stranke, prva stranka može, na zahtjev druge, dopustiti da se saslušanje održi putem videokonferencije ako za tog pojedinca nije moguće ili poželjno da se osobno pojavi na državnom području stranke koja je podnijela zahtjev. Stranke mogu se dogovoriti da saslušanje provede pravosudno tijelo stranke koja je podnijela zahtjev uz nazočnost pravosudnog tijela stranke kojoj je zahtjev podnesen.

14. Uzajamna pravna pomoć može se odbiti:

- (a) ako zahtjev nije podnesen u skladu s ovim člankom;
- (b) ako stranka kojoj je zahtjev podnesen smatra da bi izvršenje zahtjeva moglo dovesti u pitanje njezin suverenitet, sigurnost, javni poredak ili druge bitne interese;
- (c) ako bi tijelima stranke kojoj je zahtjev podnesen domaćim pravom bilo zabranjeno provesti traženu radnju u odnosu na bilo koje slično kažnjivo djelo koje bi bilo predmetom istrage, progona ili sudskog postupka u njihovoj vlastitoj nadležnosti;
- (d) kada se zahtjev odnosi na kazneno djelo za koji je maksimalna kazna u stranci kojoj je zahtjev podnesen manja od dvije godine zatvora ili drugog oblika lišavanja slobode ili, ako bi, prema mišljenju stranke kojoj je zahtjev podnesen, pružanje pomoći predstavljalo teret za njezine resurse koji je nerazmjeran težini kaznenog djela ili
- (e) ako bi odobrenje zahtjeva bilo protivno pravnom sustavom stranke kojoj je zahtjev podnesen, a koji se odnosi na uzajamnu pravnu pomoć.

15. Svako odbijanje pružanja uzajamne pravne pomoći mora se obrazložiti.

16. Stranka ne smije odbiti pružanje uzajamne pravne pomoći na temelju ovog članka pozivajući se na bankovnu tajnu.

17. Stranke ne smiju odbiti zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć samo zbog toga što se smatra da su kažnjivim djelom obuhvaćena i fiskalna pitanja.

18. Stranke mogu odbiti pružanje uzajamne pravne pomoći na temelju ovog članka zbog razloga nepostojanja obostrane kažnjivosti. Međutim, stranka kojoj je zahtjev podnesen može, ako to smatra primjerenim, pružiti pomoć u mjeri koju odredi prema vlastitom nahođenju bez obzira na to čini li predmetno ponašanje kažnjivo djelo prema domaćem pravu stranke kojoj je zahtjev podnesen.

19. Stranka kojoj je zahtjev podnesen izvršava zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć što je prije moguće i u najvećoj mogućoj mjeri vodi računa o svim rokovima koje je predložila stranka koja je podnijela zahtjev, a koji su obrazloženi po mogućnosti u samom zahtjevu. Stranka kojoj je zahtjev podnesen odgovara na opravdane zahtjeve stranke koja je podnijela zahtjev u vezi s napretkom u ispunjavanju zahtjeva. Stranka koja je podnijela zahtjev bez odgode obavješćuje stranku kojoj je zahtjev podnesen ako zatražena pomoć više nije potrebna.

20. Stranka kojoj je zahtjev podnesen može odgoditi uzajamnu pravnu pomoć ako ona ometa istragu, progon ili sudski postupak koji su u tijeku.
21. Prije odbijanja zahtjeva na temelju stavka 14. ili odgode njegova izvršenja na temelju stavka 20., stranka kojoj je zahtjev podnesen savjetuje se sa strankom koja je podnijela zahtjev kako bi se razmotrila mogućnost odobrenja pomoći pod uvjetima koje stranka kojoj je zahtjev podnesen smatra potrebnima. Ako stranka koja je podnijela zahtjev prihvati pomoć pod tim uvjetima, ona mora poštovati te uvjete.
22. Redovne troškove izvršenja zahtjeva snosi stranka kojoj je zahtjev podnesen, osim ako su se dotične stranke dogovorile drukčije. Ako su za ispunjenje zahtjeva potrebni ili će biti potrebni znatni ili izvanredni troškovi, stranke se savjetuju kako bi utvrdile uvjete pod kojima će se zahtjev izvršiti kao i način snošenja troškova.
23. U slučaju primitka zahtjeva, stranka kojoj je zahtjev podnesen:
- (a) pruža stranci koja je podnijela zahtjev preslike vladinih evidencija, dokumenata ili informacija koje posjeduje te koje su dostupne javnosti prema njezinom domaćem pravu i
 - (b) može, prema vlastitom nahođenju, pružiti stranci koja je podnijela zahtjev u cijelosti, djelomično ili pod uvjetima koje smatra prikladnima, preslike svih vladinih evidencija, dokumenata ili informacija koje posjeduje te koje nisu dostupne javnosti prema njezinom domaćem pravu.
24. Stranke razmatraju, prema potrebi, mogućnost sklapanja bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora koji bi služili potrebama odredaba ovog članka, dali praktični učinak ili osnažili odredbe ovog članka.

Članak 30.

Izručenje

1. Ovaj članak primjenjuje se na kaznena djela utvrđena u skladu s člankom 14. ovog Protokola ako:
 - (a) se osoba koja je predmet zahtjeva za izručenje nalazi na državnom području stranke kojoj je zahtjev podnesen;
 - (b) je kazneno djelo za koje se traži izručenje kažnjivo prema domaćem pravu i stranke koja je podnijela zahtjev i stranke kojoj je zahtjev podnesen te
 - (c) je kažnjivo djelo kažnjivo maksimalnom kaznom zatvora ili drugog oblika lišavanja slobode od najmanje četiri godine ili težom kaznom ili kraćom kaznom kako su se stranke dogovorile u skladu s bilateralnim i multilateralnim ugovorima ili drugim međunarodnim sporazumima.
2. Smatra se da je svako od kaznenih djela na koje se primjenjuje ovaj članak obuhvaćeno kao kažnjivo djelo koje podliježe izručenju u svakom ugovoru o izručenju koji postoji među strankama. Stranke se obvezuju uključiti takva kažnjiva djela kao kažnjiva djela koja podliježu izručenju u svaki ugovor o izručenju koji će međusobno sklopiti.
3. Ako ugovorna stranka koja uvjetuje izručenje postojanjem ugovora primi zahtjev za izručenje od druge ugovorne stranke s kojom nema ugovor o izručenju, ona može smatrati ovaj Protokol pravnom osnovom za izručenje u odnosu na bilo koje kazneno djelo na koje se primjenjuje ovaj članak.
4. Ugovorne stranke koje ne uvjetuju izručenje postojanjem ugovora međusobno priznaju kaznena djela na koja se primjenjuje ovaj članak kao kažnjiva djela koja podliježu izručenju.
5. Izručenje podliježe uvjetima predviđenima domaćim pravom stranke kojoj je zahtjev podnesen ili važećim ugovorima o izručenju, uključujući, među ostalim, uvjete u vezi sa zahtjevom u pogledu minimalne kazne za izručenje i razloge zbog kojih stranka kojoj je zahtjev podnesen može odbiti izručenje.

6. Stranke, u skladu sa svojim domaćim pravom, nastoje ubrzati postupke izručenja i pojednostavniti zahtjeve u pogledu dokaza u vezi s izručenjem u odnosu na sva kaznena djela na koja se primjenjuje ovaj članak.
7. Ako stranka ne izruči osumnjičenika koji se nalazi na njezinom državnom području zbog kaznenog djela na koje se primjenjuje ovaj članak isključivo zbog toga što je ta osoba njezin državljanin, na zahtjev stranke koja traži izručenje dužna je bez nepotrebne odgode podnijeti predmet svojim nadležnim tijelima radi progona. Ta tijela donose odluku i provode svoje postupke na isti način kao u slučaju bilo kojeg drugog kažnjivog djela slične prirode prema domaćem pravu te stranke. Dotične stranke međusobno surađuju osobito u postupovnim i dokaznim aspektima kako bi osigurale učinkovitost takvog progona.
8. Kada je stranci prema njezinom domaćem pravu dopušteno izručiti ili na drugi način predati svog državljanina samo pod uvjetom da će ta osoba biti vraćena toj stranci na služenje kazne izrečene kao rezultat suđenja ili postupka za koji je traženo izručenje ili predaja te osobe, a ta stranka i stranka koja je tražila izručenje slažu se s tom mogućnošću i ostalim uvjetima koje smatraju primjerenima, takvo uvjetno izručenje ili predaja dovoljni su za ispunjenje obveze utvrđene u stavku 7.
9. Ako je izručenje koje je traženo u svrhu izvršenja kazne, odbijeno zbog toga što je tražena osoba državljanin stranke kojoj je zahtjev podnesen, ta stranka, ako njezino domaće pravo to dopušta i ako je to u skladu sa zahtjevima tog prava, na zahtjev ugovorne stranke koja je podnijela zahtjev razmatra izvršenje kazne koja je izrečena prema domaćem pravu stranke koja je podnijela zahtjev ili preostalog dijela kazne.
10. Svakoj osobi protiv koje se vodi postupak u vezi s bilo kojim od kaznenih djela na koja se primjenjuje ovaj članak jamči se pravedno postupanje u svim fazama postupka, uključujući uživanje svih prava i jamstava predviđenih domaćim pravom stranke na čijem se državnom području ta osoba nalazi.
11. Ništa u ovom Protokolu ne tumači se kao nametanje obveze izručenja ako stranka kojoj je zahtjev podnesen ima utemeljene razloge vjerovati da je zahtjev podnesen u svrhu progona ili kažnjavanja određene osobe zbog njezina spola, rase, vjeroispovijedi, državljanstva, etničkog podrijetla ili političkih uvjerenja ili da bi se odobrenjem zahtjeva otežao položaj te osobe zbog bilo kojeg od navedenih razloga.
12. Stranke ne smiju odbiti zahtjev za izručenje samo zbog toga što se smatra da su kažnjivim djelom obuhvaćena i fiskalna pitanja.
13. Prije odbijanja izručenja, stranka kojoj je zahtjev podnesen savjetuje se, prema potrebi, s ugovornom strankom koja je podnijela zahtjev kako bi joj pružila mogućnost za predstavljanje njezinih mišljenja i dostavljanje informacija relevantnih za njezine tvrdnje.
14. Stranke nastoje sklopiti bilateralne i multilateralne sporazume ili dogovore za provedbu ili jačanje učinkovitosti izručenja. Ako su stranke obvezane postojećim ugovorom ili međuvladinim dogovorom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog ugovora ili međuvladinog dogovora, osim ako se ugovorne stranke dogovore da će umjesto toga primjenjivati stavke od 1. do 13.

Članak 31.

Mjere za osiguravanje izručenja

1. Podložno svojem domaćem pravu i svojim međunarodnim ugovorima o izručenju, stranka kojoj je zahtjev podnesen može, nakon što se uvjerila da to opravdavaju okolnosti i da postoji hitnost te na zahtjev stranke koja je podnijela zahtjev, privesti osobu čije se izručenje traži i koja se nalazi na njezinom državnom području, ili poduzeti druge odgovarajuće mjere kako bi osigurala prisutnost te osobe tijekom postupka izručenja.
2. Stranka koja je podnijela zahtjev obavješćuje se, prema potrebi i bez odgode, o mjerama poduzetima u skladu sa stavkom 1., u skladu s nacionalnim pravom.

3. Svaka osoba u odnosu na koju se poduzimaju mjere u skladu sa stavkom 1. ima pravo:
 - (a) bez odgode stupiti u vezu s najbližim odgovarajućim predstavnikom države čiji je ta osoba državljanin ili, ako je ta osoba bez državljanstva, države na čijem državnom području ta osoba ima uobičajeno boravište i
 - (b) da je posjeti predstavnika te države.

DIO ŠESTI

IZVJEŠĆIVANJE

Članak 32.

Izvješćivanje i razmjena informacija

1. Svaka stranka podnosi Skupštini stranaka, putem Tajništva Konvencije, periodična izvješća o svojoj provedbi ovog Protokola.
2. Oblik i sadržaj takvih izvješća određuje Skupština stranaka. Ta izvješća dio su redovnog instrumenta za izvješćivanje Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.
3. Sadržaj periodičnih izvješća iz stavka 1. određuje se, među ostalim, s obzirom na sljedeće:
 - (a) informacije o zakonodavnim, izvršnim, administrativnim ili drugim mjerama poduzetima radi provedbe ovog Protokola;
 - (b) informacije, prema potrebi, o bilo kakvim ograničenjima ili preprekama koje su se pojavile pri provedbi ovog Protokola te o mjerama poduzetim za nadilaženje tih prepreka;
 - (c) informacije, prema potrebi, o financijskoj i tehničkoj pomoći koja je pružena, primljena ili zatražena za aktivnosti povezane s uklanjanjem nezakonite trgovine duhanskim proizvodima i
 - (d) informacije navedene u članku 20.

U onim slučajevima u kojima se relevantni podaci već prikupljaju u okviru mehanizma za izvješćivanje Konferencije stranaka, podatke ne treba ponovno prikupljati Skupština stranaka.

4. Skupština stranaka, u skladu s člancima 33. i 36., razmatra dogovore za pomoć strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji, na njihov zahtjev, u ispunjavanju obveza iz ovog članka.
5. Izvješćivanje o informacijama na temelju tih članaka podliježe nacionalnom pravu u pogledu povjerljivosti i privatnosti. Stranke štite, kao što je uzajamno dogovoreno, sve povjerljive informacije o kojima je izvješćeno ili koje su razmijenjene.

DIO SEDMI

INSTITUCIONALNI DOGOVORI I FINACIJSKA SREDSTVA

Članak 33.

Skupština stranaka

1. Uspostavlja se Skupština stranaka ovog Protokola. Prvu sjednicu Skupštine stranaka saziva Tajništvo Konvencije neposredno prije ili neposredno nakon sljedeće redovne sjednice Konferencije stranaka nakon stupanja na snagu ovog Protokola.

2. Nakon toga redovne sjednice Skupštine stranaka saziva Tajništvo Konvencije, neposredno prije ili neposredno nakon redovnih sjednica Konferencije stranaka.
3. Izvanredne sjednice Skupštine stranaka održavaju se kada to Skupština stranaka smatra potrebnim ili na pisani zahtjev bilo koje ugovorne stranke, pod uvjetom da, u roku od šest mjeseci od dostavljanja takvog zahtjeva strankama od strane Tajništva Konvencije, najmanje trećina stranaka podupre taj zahtjev.
4. Poslovnik i Financijski poslovnik Konferencije stranaka Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom primjenjuje se, *mutatis mutandis*, na Skupštinu stranaka osim ako Skupština stranaka odluči drukčije.
5. Skupština stranaka redovno preispituje provedbu Protokola i donosi odluke potrebne za promicanje njegove učinkovite provedbe.
6. Skupština stranaka odlučuje o opsegu i mehanizmu procijenjenih dobrovoljnih doprinosa stranaka Protokola za primjenu Protokola kao i o drugim mogućim sredstvima za njegovu provedbu.
7. Na svakoj redovnoj sjednici, Skupština stranaka konsenzusom donosi proračun i plan rada za financijsko razdoblje do iduće redovne sjednice, koji se razlikuju od proračuna i plana rada Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

Članak 34.

Tajništvo

1. Tajništvo Konvencije Tajništvo je ovog Protokola.
2. Funkcije Tajništva Konvencije u pogledu njegove uloge kao Tajništva ovog Protokola su:
 - (a) pripremati sjednice Skupštine stranaka i svih pomoćnih tijela kao i radnih skupina i drugih tijela koja je uspostavila Skupština stranaka te im pružati potrebne usluge;
 - (b) primati, analizirati, prenositi i davati povratne informacije dotičnim ugovornim strankama prema potrebi i Skupštini stranaka o izvješćima koje je zaprimilo u skladu s ovim Protokolom te olakšati razmjenu informacija među strankama;
 - (c) na zahtjev pružati potporu strankama, posebice strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji, u prikupljanju, dostavljanju i razmjeni potrebnih informacija u skladu s odredbama ovog Protokola te pomoć u identificiranju dostupnih sredstava za olakšanje provedbe obveza na temelju ovog Protokola;
 - (d) pripremati izvješća o svojim aktivnostima na temelju ovog Protokola pod vodstvom Skupštine stranaka te za podnošenje Skupštini stranaka;
 - (e) osigurati, pod vodstvom Skupštine stranaka, potrebno koordiniranje s nadležnim međunarodnim i regionalnim međuvladinim organizacijama i drugim tijelima;
 - (f) sklopiti, pod vodstvom Skupštine stranaka, one administrativne ili ugovorne dogovore koji bi mogli biti potrebni za učinkovito obavljanje njegovih funkcija kao Tajništva ovog Protokola;
 - (g) primati i pregledavati prijave međuvladinih i nevladinih organizacija koje žele dobiti akreditaciju kao promatrači u Skupštini stranaka, osiguravajući pritom da nisu povezane s duhanskom industrijom te podnijeti pregledane prijave Skupštini stranaka na razmatranje i
 - (h) obavljati ostale funkcije Tajništva određene ovim Protokolom i sve ostale funkcije koje mu može odrediti Skupština stranaka.

Članak 35.

Odnosi između Skupštine stranaka i međuvladinih organizacija

Kako bi se osigurala tehnička i financijska suradnja za postizanje cilja ovog Protokola, Skupština stranaka može zatražiti suradnju nadležnih međunarodnih i regionalnih međuvladinih organizacija, uključujući financijske institucije i razvojne institucije.

Članak 36.

Financijska sredstva

1. Stranke prepoznaju važnu ulogu koju financijska sredstva imaju u postizanju cilja ovog Protokola te priznaju važnost članka 26. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom za postizanje ciljeva te Konvencije.
2. Svaka stranka pruža financijsku podršku u odnosu na svoje nacionalne aktivnosti namijenjene za postizanje cilja ovog Protokola, u skladu sa svojim nacionalnim planovima, prioritetima i programima.
3. Stranke promiču, prema potrebi, upotrebu bilateralnih, regionalnih, subregionalnih i drugih multilateralnih kanala za osiguravanje sredstava za jačanje kapaciteta stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji kako bi se postigli ciljevi ovog Protokola.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 18., stranke se potiče da, podložno nacionalnom zakonodavstvu i politikama te prema potrebi, upotrebljavaju sve zaplijenjene prihode ostvarene kaznenim djelima proizašle iz nezakonite trgovine duhanom, duhanskim proizvodima i opremom za proizvodnju za postizanje ciljeva utvrđenih u ovom Protokolu.
5. Stranke zastupljene u relevantnim regionalnim i međunarodnim međuvladinim organizacijama te financijskim institucijama i razvojnim institucijama potiču te subjekte na pružanje financijske pomoći strankama koje su zemlje u razvoju i strankama koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji kako bi im se pomoglo u ispunjavanju njihovih obveza na temelju ovog Protokola, bez ograničavanja prava na sudjelovanje u okviru tih organizacija.
6. Stranke su se dogovorile da:
 - (a) kako bi se pomoglo strankama u ispunjavanju njihovih obveza na temelju ovog Protokola, sva relevantna potencijalna i postojeća sredstva dostupna za aktivnosti povezane s ciljem ovog Protokola treba mobilizirati i iskoristiti za dobrobit svih stranaka, posebice stranaka koje su zemlje u razvoju i stranaka koje su zemlje s gospodarstvima u tranziciji te
 - (b) Tajništvo Konvencije savjetuje stranke koje su zemlje u razvoju i stranke s gospodarstvima u tranziciji, na zahtjev, o dostupnim sredstvima za financiranje kako bi se olakšala provedba njihovih obaveza na temelju ovog Protokola.
7. Stranke mogu zatražiti da duhanska industrija snosi sve troškove povezane s obvezama određene ugovorne stranke za postizanje ciljeva ovog Protokola, u skladu s člankom 5. stavkom 3. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.
8. Stranke nastoje, podložno domaćem pravu, postići samofinanciranje provedbe Protokola, među ostalim naplatom poreza i drugih oblika naknada na duhanske proizvode.

DIO OSMI

RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 37.

Rješavanje sporova

Rješavanje sporova među strankama o tumačenju ili primjeni ovog Protokola uređeno je člankom 27. Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

DIO DEVETI

RAZVOJ PROTOKOLA

Članak 38.

Izmjene ovog Protokola

1. Svaka stranka može predložiti izmjene ovog Protokola.
2. Izmjene ovog Protokola razmatra i donosi Skupština stranaka. Tajništvo Konvencije dostavlja strankama tekst svake predložene izmjene ovog Protokola najmanje šest mjeseci prije sjednice na kojoj će biti predloženo donošenje izmjene. Tajništvo Konvencije također dostavlja predložene izmjene potpisnicima ovog Protokola te depozitaru u informativne svrhe.
3. Stranke poduzimaju sve napore koji su u njihovoj moći kako bi konsenzusom postigle dogovor o svakoj predloženoj izmjeni ovog Protokola. Ako se iscrpe svi naponi za postizanje konsenzusa, a sporazum nije postignut, krajnje rješenje jest donošenje izmjene tročetvrtinskom većinom glasova stranaka koje su prisutne i glasaju na toj sjednici. Za potrebe ovog članka, „stranke koje su prisutne i glasaju” znači stranke koje su prisutne i daju pozitivan ili negativan glas. Svaku donesenu izmjenju Tajništvo Konvencije dostavlja depozitaru koji je prosljeđuje svim strankama na prihvaćanje.
4. Isprave o prihvatu u pogledu izmjena polažu se kod depozitara. Svaka izmjena donesena u skladu sa stavkom 3. za one stranke koje su je prihvatile stupa na snagu devedesetog dana od datuma kada je depozitar primio ispravu o prihvatu najmanje dvije trećine stranaka.
5. Sa svaku drugu stranku izmjena stupa na snagu devedesetog dana od datuma kada je ta stranka kod depozitara položila svoju ispravu o prihvatu navedene izmjene.

Članak 39.

Donošenje i izmjena priloga ovom Protokolu

1. Svaka stranka može iznijeti prijedloge za prilog ovom Protokolu i može predložiti izmjene priloga ovom Protokolu.
2. Prilozi su ograničeni na popise, obrasce i bilo koji drugi opisni materijal povezan s postupovnim, znanstvenim, tehničkim ili administrativnim pitanjima.
3. Prilozi ovom Protokolu i njihove izmjene predlažu se, donose i stupaju na snagu u skladu s postupkom utvrđenim u članku 38.

DIO DESETI

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 40.

Rezerve

Na ovaj Protokol ne mogu se izraziti rezerve.

Članak 41.

Povlačenje

1. U bilo kojem trenutku nakon dvije godine od datuma na koji je ovaj Protokol stupio na snagu za stranku, ta stranka može se povući iz Protokola dostavom pisane obavijesti depozitaru.
2. Svako takvo povlačenje proizvodi učinke nakon isteka godine dana od datuma kada je depozitar primio obavijest o povlačenju ili nekog kasnijeg datuma koji je naznačen u obavijesti o povlačenju.
3. Smatra se da se svaka stranka koja se povlači iz Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom povukla iz ovog Protokola s učinkom od istog datuma koji ima i njezino povlačenje iz Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom.

Članak 42.

Pravo glasa

1. Svaka stranka ovog Protokola ima jedan glas, osim kako je predviđeno u stavku 2.
2. Organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju u pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti svoje pravo glasa ostvaruju brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su stranke ovog Protokola. Takva organizacija ne ostvaruje svoje pravo glasa ako neka od njezinih država članica ostvaruje svoje pravo glasa i obrnuto.

Članak 43.

Potpis

Protokol je otvoren za potpisivanje svim strankama Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom u sjedištu Svjetske zdravstvene organizacije u Ženevi od 10. do 11. siječnja 2013. te nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 9. siječnja 2014.

Članak 44.

Ratifikacija, prihvata, odobrenje, službena potvrda ili pristup

1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu država te službenoj potvrdi ili pristupu organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju koje su stranke Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom. Otvoren je za pristup od dana koji slijedi nakon datuma na koji se Protokol zatvara za potpisivanje. Isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, službenoj potvrdi ili pristupu polažu se kod depozitara.
2. Svaka organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju koja postane strankom, bez da je bilo koja od njezinih država članica stranka, obvezana je svim obvezama na temelju ovog Protokola. U slučaju organizacija čija je jedna ili više država članica stranka, ta organizacija i njezine države članice odlučuju o svojim odgovornostima za izvršavanje svojih obveza na temelju ovog Protokola. U takvim slučajevima ta organizacija i države članice nisu istodobno ovlaštene za ostvarivanje prava na temelju ovog Protokola.
3. Organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju navode opseg svojih nadležnosti u odnosu na pitanja uređena ovim Protokolom u svojim ispravama o službenoj potvrdi ili u svojim ispravama o pristupu. Te organizacije također obavješćuju depozitara, koji potom obavješćuje stranke, o svim znatnim izmjenama opsega njihovih nadležnosti.

*Članak 45.***Stupanje na snagu**

1. Ovaj Protokol stupa na snagu devedesetog dana koji slijedi nakon datuma polaganja četrdesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, službenoj potvrdi ili pristupu kod depozitara.
2. Za svaku stranku Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koja ratificira, prihvati, odobri ili službeno potvrdi ovaj Protokol ili mu pristupi nakon što su ispunjeni uvjeti za stupanje na snagu navedeni u stavku 1., ovaj Protokol stupa na snagu devedesetog dana koji slijedi nakon datuma polaganja njezine isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju, pristupu ili službenoj potvrdi.
3. Za potrebe ovog članka, isprava koju položi organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju ne računa se kao dodatna uz one koje su položile države članice te organizacije.

*Članak 46.***Depozitar**

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda depozitar je ovog Protokola.

*Članak 47.***Vjerodostojni tekstovi**

Izvornik ovog Protokola, čiji su tekstovi na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojni, polaže se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.
